

Historia Nauru

---

31 stycznia 1968 r. najmniejsza republika na świecie, Nauru, uzyskało niepodległość. Historia wyspy obrazuje, do czego doprowadzić może brak umiejętności zarządzania posiadaniem przez kraj bogactwem w połączeniu z chciwością. Nauru, jeden z najbogatszych niegdyś krajów, na przestrzeni zaledwie kilku lat doprowadzony został do bankructwa.

W roku 1798 wyspa otrzymała nazwę Przyjemna (Pleasant Island). Taką nazwę miał jej nadać kapitan John Fearn. W 1888 r. miejsce to uznali za swoją kolonię Niemcy. Kolonię Cesarstwa Niemieckiego stanowiła ona do 1914 r., kiedy to wraz z początkiem I wojny światowej zajęły ją oddziały australijskiego wojska. W międzyczasie, w 1900 r., Albert Ellis, badacz z Pacific Phosphate Company odkrył, że powierzchnia wyspy pokryta jest pokładami ptasiego guana, mikroorganizmów morskich oraz stanowiącego budulec wyspy koralu i wapienia, co w takim połączeniu stanowiło najbogatsze źródło fosforytu. Ruszyła eksploatacja cennych złóż. Brytyjczycy, działając pod egidą Brytyjskiej Komisji Fosforytów (British Phosphate Commission), pozyskiwali fosforyt wspólnie z Australią i Nową Zelandią. Później złoża wydobywali także

© Bank zdjęć
Photogenica, Autor:
tang90246

okupujący wyspę podczas II wojny światowej Japończycy. W 1968 r. państwo, kierowane przez prezydenta Hammera DeRoburta, uzyskało niepodległość. Odbudowano zniszczone w wyniku amerykańskiego bombardowania z 1943 r. zakłady wydobywcze, a uzyskiwane z wydobycia środki pozwoliły mieszkańcom wyspy żyć na jednym z najwyższych poziomów na świecie.

Niestety rządzącym brakowało pomysłów na rozsądne wydawanie zarobionych pieniędzy. Niezdolność do zarządzania środkami, nieumiejętne lokowanie ich w fundusze powiernicze, angażowanie się w niefortunne projekty, takie jak sfinansowanie wystawianego na West Endzie musicalu o życiu Leonarda da Vinci, który przyniósł wyłącznie straty, czy opłacanie luksusowych wycieczek urzędników państwowych spowodowało, że na początku lat 90. XX wieku zaczęło brakować zarówno pieniędzy, jak i złóż fosforytu. Oszacowano, że zmarnotrawiono ponad miliard dolarów. Wyspa zaś, w obliczu pozaciąganych długów, stanęła na skraju upadku ekonomicznego.

Jednak na wyspie pojawiło się nowe źródłem dochodów – stała się ona tzw. rajem podatkowym, w którym obowiązywała całkowita dowolność, jeśli chodzi o dokonywanie wpłat i wypłat. Nie istniał obowiązek ich rejestracji, ani żadna dokumentacja przeprowadzanych operacji. Szacuje się, że tym sposobem blisko 67 miliardów dolarów pochodzących z

nielegalnych źródeł wyprała na wyspie rosyjska mafia.

Kolejnym źródłem dochodów Nauru był finansowany przez Australię obóz dla uchodźców przybywających z Afganistanu i Sri Lanki, których przyjęcia na terytorium Australii odmówił premier kraju.

Niegospodarność, korupcja i szemrane interesy doprowadziły do roztrwonienia bogactwa Republiki Nauru, nie tak dawno posiadającej najbogatsze na świecie złoża fosforytu.

Źródła: britannica.com; naurugov.nr; cia.gov (The World Factbook); Najgorsze decyzje w historii świata, Stephen Weir, 2008.

Opublikowano w dniu 31.01.2020 r.

przez Wydział Informacji i Edukacji Antykorupcyjnej GSz CBA